

Posudek rigorózní práce

Autor: rigorózní práce: **Mgr. Ing. Lucie Masnerová**

Téma: *Vývoj hry u 2-4letých dětí v mateřské škole*

Datum obhajoby: 4. 2. 2013

Oponentský posudek: PhDr. Helena Hejlová, PhD.

Obsah a odborná úroveň RP:

Rozsah 156 stran vlastního textu je dostatečný pro RP.

Teoretická část je zpracována v 6 kapitolách. Autorka pracuje s širokým rozsahem poznatků o dětské hře se záměrem zdůvodnit důležitost a význam volné hry dětí v mateřské škole (MŠ) pro jejich rozvoj, zejména sociální. Práce jako celek směřuje k argumentaci podpory většího časového prostoru volné hry v režimu MŠ. „*Zdá se mi, že v současné době není volné hře v mateřské škole přikládán takový význam, jaký ve skutečnosti má. ...v praktické rovině předškolního vzdělávání by měl být význam volné hry vyzdvižen.*“ (s.9) Toto zaměření je imanentní pro teoretickou část, lze říci, že pro celou RP, teoretické bádání autorka vnímá spíše jako: *proniknout do hry, zjistit a odhalit její zákonitosti, odkrýt její potenciál*, není však jednoznačně formulováno jako cíl práce. Vyjádřené cíle jsou zastoupeny výzkumnými úkoly empirické části.

Nicméně teoretická část zvláště kapitoly 1-5 jsou kvalitním odborným výkladem opírajícím se o doložené zdroje. Hlavní část textu se zabývá analýzou hry dětí – členěním a specifikací hlavních typů, námětovostí, vlivem na rozvoj kognice a socializace, úlohou hračky, autorka tak mapuje podstatné poznatky, které jí umožní rozlišovat v pozorování volné hry dětí v mateřské škole podstatné jevy. Doplnuje vlastními názory opřeny o svou empirickou zkušenost. Výklad je logický, citace a vlastní ilustrativní empirické zkušenosti dobře vybrané, kapitoly obsahují shrnutí podstatného. V dílčích shrnutích by bylo lépe posunout poznatky do vyšší úrovně zobecnění, místy se pouze doslova opakuje klíčová věta z textu (např. shrnutí na s. 81 nepřináší nic nového, poznatky se pouze zdvojují). Otázkou je, zda kapitola 6 Cizojazyčná mateřská škola – výzkumný prostor neměla být zařazena do praktické části právě jako specifikace podmínek výzkumu.

Empirická část díky absenci závěru teoretické části a zdůvodnění formulace výzkumných cílů a hypotéz není zřetelně provázána s celkovým záměrem práce, ačkoli obsahová návaznost je zřejmá. Formulace cíle, „*ověřit převažující způsob volné hry v procesu rané sekundární socializace dítěte mezi 2-4 roky v předškolním zařízení*“ (s.9) na tento záměr RP obsahově odkazuje, neukotvuje jej však jednoznačně na poznatkové bázi. Druhý cíl „*ověřit, zda u chlapců a dívek bude ovlivněn výběr hračky v domácím i ve školním prostředí pohlavím*“ a třetí cíl „*zmapovat a ověřit vývoj napodobivé a námětové hry ve skupině 2,5-4letých dětí*“ opět není zdůvodněn vazbou na celkový záměr práce, ačkoli jej autorka jistě sledovala. K tomu

doporučuji se vyjádřit při obhajobě – chybí vazba cílů na určitý problém nebo na empirické aplikace do práce předškolního pedagoga. Proč byly vybrány jako stěžejní? Co je klíčovým problémem výzkumu? Odpověď je skryta až v závěru práce.

Hypotézy, z nichž některé jsou formulovány spíše jako ověřované předpoklady, jsou vcelku dobře postaveny a rámuji výzkumná sledování. Výzkum je dobře zdokumentován, i když jeho prezentace není v porovnání s kvalitou výkladu v teoretické části již tak dobře vyjadřována - např. otázka rodičům byla spíše anketní otázkou než akčním průzkumem. Pozorování je detailně zaznamenáno. Ve svém celku je výzkum složitě členěn a vyhodnocování bylo jistě velmi pracné. Protože je ale prováděn ve specifickém prostředí cizojazyčné mateřské školy, nabízí se otázka, jaká je spolehlivost údajů pro zobecnění. Např. Nemůže velikost a specifická vzorku ovlivnit nepotvrzení nárůstu námětové hry spolu s věkem dětí v porovnání s hrou napodobivou? Metodologickou otázkou může být zdůvodnění rozdělení hraček „dle vlastního uvážení“ na hračky „pro holky, kluky a nevymezené“. Kritérium rozdělení (co znamená „hračky vymezené pohlavím“?) pak ovlivní i spolehlivost závěrů ohledně hraček.

Z hlediska obsahu přináší empirická část řadu užitečných poznatků o významu volné hry dětí, o jejím vývoji i o provázanosti námětové a napodobivé hry, včetně funkce hračky. Výsledky směřují k potvrzování významu zkušeností dětí z volné hry pro jejich sociální dovednosti.

Výsledky a přínos RP:

Autorka splnila záměr RP i úkoly empirického výzkumu. Výsledky mohou být použity pro vzdělávání učitelek MŠ a mohou být i autorkou bezprostředně přenášeny do praxe v místě jejího profesního působení. Významná v celku RP je též diskuse s.148, v níž autorka přesahuje svůj hlavní text v úvahách nad tím, co mohlo výsledky ovlivnit, tuto část je třeba ocenit.

Zpracování RP:

Při zpracování RP vycházela autorka především z českých a překladových titulů, 2 práce jsou cizojazyčné. Bibliografické údaje jsou dostatečné. Odkazy a citace jsou dobře dokumentovány. Stylistické a pravopisné chyby jsou minimální. Přílohová část obsahuje dokumentaci zpracování výzkumu. Celkově je kvalita zpracování práce velmi dobrá. RP obsahuje všechny náležitosti.

Otázky k obhajobě RP:

1. Jaký je význam volné hry cílených prosociálních her a aktivit v MŠ pro socializaci dětí?
2. Souhlasíte s tvrzením, že dostatek zkušeností dítěte z volné hry v MŠ mezi 2. a 4. rokem má vliv za prvé na námětovou bohatost a herní rozvinutost hry, za druhé na menší výskyt konfliktů při hře v herním společenství? Argumentujte. Mohla by být uvedená otázka problémem, který jste především zkoumala?

3. Vysvětlete proces a uveďte příklad, kdy u „téměř 4letých dětí“ dochází k přechodu námětových her v hry napodobivé a naopak.

Návrh hodnocení:

Práci je jako celek vyhovující, lze ji uznat jako práci rigorózní.

Praha, 14.1.2013

PhDr. Helena Hejlová, PhD.